

Branscher som försvinner

Branscher som försvinner eller förändras i grunden – ingen bransch förblir som den är idag - det kan gå fortare eller långsammare - långsammare när politikerna är inblandade som i SAS då blir det en seg nedläggning eller försäljning under tiden använder man skattebetalarnas pengar och pytsar in utan att åtgärda vad man egentligen missade! Vi har många andra statliga, kommunala, landstingsägda företag som enbart är i drift då man använder skattepengar som ytterst leder till att förtränga privata företag. Det sker i Sverige, sällan i andra demokratiska länder där det finns författningsdomstolar som övervaka lagarna – I Sverige står politiken över rättssystemet och det är unikt! Är det bättre för Sverige när hälften arbetar i samhällsägda företag? Svaret torde vara nej det är det inte, man lever i en luftbubbla till dess den smäller, det gjorde storskaliga Norrbottens Järnverk i Luleå, kvar finns stora arealer skövlade till ingen nytta, Kalmar Verkstad ett annat fiasko och listan är lång för bara de senaste 40 åren.

Här kan du läsa en artikel jag hittade som bara skrapar på ytan – den borde leda till eftertanke – då alla branscher berörs och ingen är undantagen möjligen begravningsbyråerna kan fortleva ett tag till utan förändring! Hur är det i din bransch? Hinner du fundera på detta eller vänta du till dess verkligheten kommer ikapp?

Genom historien har många stora drakar fallit offer för teknikskiften, etablerade lösningar ersatts av nya. Företag har försvunnit, hela branscher har stöpts om. Idag finns ett antal företag som är i full färd med att vända upp och ned på sina branscher.

Själva fenomenet att nya tekniker, nya tekniska lösningar, konkurrerar ut befintliga är varken nytt eller särskilt märkligt. Tack vare svartkrut och mer nyligen skjutvapen slipper vi gå runt och döda varandra med armborst, pilbågar och bajonetter. Tack vare papper så slipper vi skriva på papyrus och djurhudar. Tack vare telegrafan så slipper vänta på postgång och långsamma budbärare för att få fram våra meddelanden och tack vare telefonen så slipper vi gå till telegrafstationen. Det finns hur många exempel som helst, hur många bolag som helst som misslyckats med att hänga med i utvecklingen och likt Kodak dukat under för någon form av nymodighet.

Facit i Åtvidaberg är ett välanvänt exempel. De hade en mycket stark ställning på marknaden för räknemaskiner. År 1970 hade koncernen 14000 anställda, kontor i 140 länder och omsatte närmare en miljard kronor. Två år senare var bolaget konkursmässigt. Elektroniska miniräknare från Japan var smidigare, snabbare och billigare.

Just detta går igen i många sentida exempel på hur ny teknik slår ut något gammalt. Det är smidigare, snabbare eller billigare helst allt på samma gång. Som digitalkameran - som gör att vi slipper köpa/ladda/spola tillbaka film, framkalla den och ta ut bilderna på papper bara för att få se det vi fotograferat och dela med oss av våra bilder till familj och vänne

Hur man lyckats skapa sig en marknad genom att vara smidigare, snabbare och billigare än etablerade konkurrenter. I en del fall har de fullständigt tagit över marknaden, i en del fall är de farliga utmanare till gamla.

HOTELL

Hotell och vandrarhem har länge varit de vanligaste alternativen för turistande besökare i olika städer. Men nu håller tjänsten Airbnb som mäklar tillfälliga bostäder företrädesvis i storstäder mellan privatpersoner på att växa till en allvarlig utmanare. Bolaget har en bit över 600 000 bokningsbara rum, hus och lägenheter i nära 200 länder. Under 2013 omsatte Airbnb omkring en kvarts miljard dollar och i våras tog företaget in 500 miljoner dollar i riskkapital för att säkra fortsatt expansion en investering som värderade bolaget till 10 miljarder dollar.

Alla är dock inte lika förtjusta i tjänsten. I exempelvis New York har branschföreträdare för hotellnäringsen länge klagat på att Airbnb inte konkurrerar efter samma villkor eftersom det gäller andra skatteregler när privatpersoner hyr ut. Att Airbnb senare erbjudit sig att betala skatt enligt samma villkor har dock inte lugnat hotellbranschens lobbyister de motsätter sig även detta.

I andra städer, till exempel Paris, har kritiken mot tjänsten handlat om att den leder till bostadsbrist och höjda hyror eftersom tusentals lägenheter enbart används för uthyrning via Airbnb och andra tjänster.

FILM I DIN TV

När det gäller att bryta upp gamla affärsmodeller och konkurrera ut gamla jättar har Netflix och liknande tjänster ganska mycket på sitt samvete. Vi tittar inte på film på samma sätt i dag som för tio år sedan och prognoserna för hur vi kommer att titta på tv är inte alltid glädjande läsning för de traditionella tv-kanalerna.

Ett litet exempel från hyrvideovärlden: År 2002 värderades Netflix, som då främst var en tjänst för att hyra film på dvd, till knappt 300 miljoner dollar. Samma år värderades USA:s största hyrvideokedja Blockbuster till 1,62 miljarder dollar. År 2010 hade Netflix (tillsammans med kraftigt förändrade användarmönster) helt konkurrerat ut hyrvideojätten som gick i konkurs i september samma år. Netflix värderades till drygt 9 miljarder dollar.

Sedan dess har Netflix expanderat till ett antal marknader och investerat stora summor inte bara på att köpa in program till sin video-on-demand-tjänst, man har även ställt sig bakom ett antal egna stora produktioner. Serier som "House of Cards", "Orange is the New Black" och "Arrested Development" har lockat många nya användare till tjänsten som idag nämns som en av de viktigaste konkurrenterna till vanlig tablålagd tv.

Även om Netflix så klart inte ensamt kan ta åt sig äran, eller ens ges äran, så har det amerikanska företaget spelat en viktig roll i hur vårt tv- och filmtittande förändrats de senaste åren

TAXI BRANSCHEN

Få tjänster har lyckats dra till sig så mycket hat som Uber har bland taxichaufförer i bland annat London och Paris. Appen har fått en hel yrkeskår emot sig. I bland annat London, Berlin och Paris har taxichaufförer arrangerat stora protester mot Ubers appbaserade taxitjänst.

Kort beskrivet har Uber avtal med privatchaufförer och företagets kunder kan via en app beställa en bil dit man befinner sig och genom att ange vart man vill åka snabbt få reda på hur

mycket resan kommer att kosta. Själva betalningen sker direkt i appen, utan att man behöver ta fram sitt betalkort eller kontanter. Affärsidén är helt enkelt att knyta samman chaufförer/bilar med kunder utan vare sig taxiledningscentral, färgglada skyltar på bilarna eller markerade taxistolpar i stadsmiljön.

Bilägaren får 80 procent, Uber tar 20. Företaget finns än så länge i närmare 130 städer i 40 länder. Investerarna tror på företaget och dess möjligheter att ta en stor del av transportbranschen. Sammanlagt har Uber tagit in omkring 1,5 miljarder dollar i riskkapital senast i form av ett tillskott på 1,2 miljarder dollar som värderade bolaget till drygt 17 miljarder dollar. Det är till exempel mer än globala hyrbilsjätten Hertz börsvärde på New York-börsen.

Spotify och den strömmade musiken

I begynnelsen köpte vi vår musik i någon form av fysiskt format – först vinylskivor och kassetband, sedan på cd-skivor. Därefter kom den digitala styckförsäljningen av musik, som bland annat Apple lyckades bygga en stor affär kring inte minst på den amerikanska marknaden där bolaget fortfarande är mycket starkt. I Sverige slog försäljningen av mp3-filer aldrig igenom på samma sätt, mycket beroende på vår faiblesse för mindre branschförankrade nedladdningslösningar som Pirate Bay.

Här i Sverige startade de båda entreprenörerna Daniel Ek och Martin Lorentzon istället Spotify som spelat en stor roll i musikbranschens vändning.

År 2008 stod digital musik för en bit under tio procent av en marknad som låg på bottenivåer med en omsättning under en miljard kronor. Förra året stod digital musik för drygt 70 procent på en marknad som omsatte omkring 1,3 miljarder kronor. Prenumererade tjänster likt Spotify stod i sin tur för 94 procent av den digitala försäljningen.

Hur utvecklingen kommer att se ut på andra marknader är inte klart. Klart är dock att den svenska marknaden sticker ut i ett internationellt perspektiv – i branschorganisationen IFPI:s årsrapport lyfts Sverige fram som något av ett mönsterexempel för framtiden. Om det sedan är för att vi ligger framför utvecklingskurvan eller för att våra konsumtionsvanor blivit förändrade av snabba bredband och snabba, smidiga och inte minst billiga nedladdningslösningar är en annan fråga.

FRAMTIDEN

Även om det är lätt att tro att de flesta branscher klarat av sin digitalisering och gått vidare till nästa steg så finns det gott om branscher som lär få fler digitalt rotade utmanare i framtiden. Bankvärlden är kanske det tydligaste exemplet. För även om alla banker skaffat sig internettjänster och kunnat dra ner på antalet fysiska kontor så finns det få exempel på framgångsrika utmanare, och inga egentliga exempel på utmanare som vuxit sig så stora att etablissemangen känt sig tvingade att rycka ut till försvar.

Med hajpade uttryck som big data, internet of things, artificiell intelligens, och avancerad robotik så lovar framtiden mycket gott för utvecklingsivrare och framtidsentusiaster. Det finns gott om möjligheter till ny teknik och nya tekniska lösningar som kan konkurrera ut det gamla. En liten observation som många kommit med är att ju mer avancerad tekniken blir, desto oftare blir tekniken kapabel att ersätta människor – självkörande bilar och datorer som kan ställa diagnoser och förskriva medicin är bara några exempel.

Tur för skeptikerna att det finns sådant som håller tillbaka utvecklingen. Den inneboende trögheten i marknader med gott om etablerade drakar är en faktor på makronivå, men även på mikronivå finns gott om trösklar som behöver övervinnas.

Batteriutvecklingen är ett utmärkt exempel. Möjligheterna att lagra energi på kostnads- och yteffektiva sätt har inte utvecklats i någon extrem takt, det handlar snarare om fem procent per år än 500 procent de senaste tio åren.

http://www.svd.se/naringsliv/svep-branscher-som-forsvinner_3687748.svd?sidan=1